

ОПТИМІЗАЦІЯ ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ ЗА РОЗРАХУНКАМИ ЯК ЗАСІБ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ФІНАНСОВОГО УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

ПУДЛА Владислав, здобувач вищої освіти
Спеціальність 071 Облік і оподаткування
Миколаївський національний аграрний університет

***Анотація.** Досліджено проблеми та методи оптимізації внутрішнього контролю за розрахунками для підвищення ефективності фінансового управління, проаналізовано виклики, визначено методологічні підходи та практичні напрямки вдосконалення контрольних процедур з метою підвищення точності, прозорості та оперативності операцій.*

***Ключові слова:** внутрішній контроль, оптимізація, розрахунки, фінансове управління, автоматизація, ризики.*

Внутрішній контроль включає планування перевірок, моніторинг фінансових операцій, аналіз їх відповідності нормативам та внутрішнім правилам, а також коригування процесів за потреби [1, с. 3]. Це зменшує кількість помилок, підвищує ефективність роботи фінансових служб і формує прозору систему обліку, що полегшує аудит та звітність. Такий контроль забезпечує точність облікових даних для прийняття управлінських рішень, запобігає затримкам у розрахунках і непередбаченим борговим зобов'язанням, підвищує прозорість фінансових процесів та довіру партнерів, створюючи передумови для підвищення ефективності та конкурентоспроможності підприємства.

Законодавство України, зокрема Закон «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [2], встановлює чіткі вимоги до організації внутрішнього контролю, визначає обов'язкові процедури перевірки розрахунків, правила звітності та відповідальність осіб, які здійснюють контрольні функції. Таким чином, внутрішній контроль є не лише вимогою законодавства, а й важливим елементом ефективного фінансового управління підприємством.

В умовах динамічного розвитку ринкових відносин та цифровізації фінансової сфери підприємства стикаються з проблемами ефективного внутрішнього контролю, зокрема недостатньою автоматизацією, залежністю від людського фактора та обмеженою інтеграцією з іншими системами управління. Це призводить до затримок у перевірках, помилок та зниження оперативності контролю. Зростання обсягів даних і потреба швидкої обробки фінансових

операцій потребують адаптації процедур до змін законодавства, ринку та вимог партнерів, тоді як відсутність єдиних стандартів автоматизації ускладнює створення ефективних систем контролю.

Неефективний контроль розрахунків підвищує ризик фінансових втрат, знижує платоспроможність і конкурентоспроможність підприємства, а також впливає на довіру партнерів. Відсутність сучасних механізмів контролю створює умови для фінансових зловживань, неефективного використання ресурсів та збільшення витрат, ускладнює формування достовірної фінансової звітності й своєчасне реагування на зміни ринкових умов, що робить впровадження нових методів управління надзвичайно актуальним.

Оптимізація внутрішнього контролю передбачає впровадження чітких процедур, сучасних технологій та інструментів, що підвищують якість перевірок і прискорюють управлінські рішення, а також перегляд організаційної структури та політик підприємства [3, с. 5]. Це включає визначення пріоритетів контролю, встановлення відповідальних осіб, формування єдиних правил перевірок та створення механізмів зворотного зв'язку для коригування процесів. Сучасні підходи передбачають інтеграцію автоматизованих інформаційних систем з бухгалтерським та фінансовим обліком, що дозволяє швидко обробляти великі обсяги даних і формувати аналітичні звіти для управління в режимі реального часу.

Використання цифрових технологій зменшує ризик помилок, підвищує швидкість контролю та робить процес прозорішим, створюючи умови для централізованого управління та зниження витрат на ручну обробку даних. Це особливо важливо в умовах швидких змін ринку. Водночас, як зазначають Потриваєва Н. В. та Дубініна М. В., автоматизація потребує спеціалізованих знань, інвестицій та відповідної інфраструктури, що у воєнних умовах ускладнює її впровадження українськими підприємствами [4, с. 8].

Розробка алгоритмів контролю включає визначення ключових показників якості фінансових операцій, встановлення механізмів реагування на порушення та впровадження регулярних аудитів і внутрішніх перевірок, що забезпечує високий рівень контролю. Інтеграція контролю з управлінською звітністю створює єдину

систему моніторингу фінансового стану та сприяє своєчасному прийняттю стратегічних рішень. Така методологія оптимізації внутрішнього контролю поєднує організаційні, технологічні та аналітичні заходи, зменшуючи фінансові ризики, підвищуючи прозорість діяльності та зміцнюючи довіру партнерів, інвесторів і контролюючих органів, що робить її важливим стратегічним кроком для розвитку підприємства.

Оптимізація внутрішнього контролю безпосередньо впливає на фінансову стійкість підприємства та ефективність управління ресурсами, скорочуючи час перевірки розрахунків, підвищуючи якість даних і мінімізуючи помилки. Це забезпечує керівництво оперативною та достовірною інформацією для своєчасних управлінських рішень, знижує адміністративні витрати та підвищує продуктивність праці, створюючи умови для раціонального використання часу та фінансових ресурсів. Таким чином, оптимізація контролю зміцнює фінансову позицію підприємства, підвищує його стабільність і довіру партнерів, підтверджуючи доцільність інвестицій у сучасні системи контролю розрахунків.

Література:

1. Мельник А. О., Вабищевич І. С. Організація системи ефективного внутрішнього контролю на підприємстві. *Ефективна економіка*. 2020. № 11. DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2105-2020.11.5>
2. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16.07.1999 № 996-XIV ; станом на 3 вересня 2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>
3. Чернецька О., Гребенюк К., Чабаненко Є. Внутрішній контроль діяльності: місце в системі управління та взаємозв'язок з обліково-аналітичним ресурсом підприємства. *Економіка та суспільство*. 2024. Вип. 67. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-67-170>
4. Потриваєва Н. В., Дубініна М. В. Міжнародні тенденції діджиталізації бухгалтерського обліку та їх запровадження в українських реаліях. Бухгалтерський облік, оподаткування, аналіз і аудит: сучасний стан, проблеми та перспективи розвитку : тези доповідей X Міжнарод. наук.-практ. конф. (м. Чернігів, 25 листопада 2024 р.). Чернігів : НУ «Чернігівська політехніка», 2024. С. 7-8. URL: <https://ir.stu.cn.ua/items/6b20bea8-2c10-4d48-ae6b-3debce1dc79d>

Abstract: The problems and methods of optimizing internal control over calculations to increase the efficiency of financial management are investigated, challenges are analyzed, methodological approaches and practical directions for improving control procedures are identified in order to increase the accuracy, transparency and efficiency of operations..

Keywords: internal control, optimization, calculations, financial management, automation, risks.

***Науковий керівник- ПОТРИВАЄВА Наталя,
д-р екон. наук, професорка, професорка кафедри обліку і оподаткування,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв***